

**МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ КОНЦЕРН «УКРТОРФ»**

04080, м. Київ, вул. Кирилівська 69 В
тел./факс (044) 360-62-64; E-mail: ukrtorf@gmail.com

Вих. № 1/1-20 від 08 вересня 2021 року

Секретарю Ради національної
безпеки і оборони України
Данілову О.М.

Шановний Олексію Мячеславовичу!

Сучасний стан використання торф'яних земель в Україні залишається вкрай незадовільним, а фактично - глибоко кризовим. За період 1964 - 1990 рр. були осушені більш 70% всіх наявних торф'яних боліт. В наслідок таких заходів осушені торфовища значною мірою втратили більшість корисних біосферних функцій та, через окиснення поверхневих шарів торфу, емітують у значних обсягах в атмосферу "парниковий" вуглекислий газ. Втрати органічної речовини торфу через її окиснення можуть перевищувати 10 т/га за один рік. Пожежі на осушених торфовищах стали додатковим типовим фактором загрози екологічній безпеці.

За даними Держкомгеології, на території України виявлено й розвідано з різним ступенем детальності 2168 торфових родовища з геологічними запасами біля 2,0 млрд. т. Загальна площа родовищ становить біля 1 млн. га, у промислових межах – біля 600 тис. га; балансові запаси торфу перевищують 838 млн. т. Запаси торфу на відведених під промислове освоєння родовищах становлять 22,6 млн. т., а підготовлені промислові потужності з видобування торфу – 2,1 млн. т.

Недосконалість окремих положень природоохоронного, земельного законодавства та законодавства про надра, непрозора та нераціональна діяльність Держгеонадра України призвели до ситуації, за якої торфодобувні підприємства опинились в ситуації неможливості подальшого здійснення розробки торфородовищ, експлуатацію яких здійснювали багато років поспіль.

Основні проблеми забезпечення дозвільною документацією суб'єктів господарювання, які здійснюють/мають намір здійснювати видобуток торфу, пов'язані із надмірної процедурною складністю порядку відведення земельних ділянок в межах родовищ торфу, оцінки впливу на довкілля, отримання/продовження спеціального дозволу на користування надрами родовищ торфу.

Згідно інформації Держстату, в останні роки в Україні щорічно видобувається близько 600 тис. т. торфу. Переважна кількість виробництва

торфу (близько 85%) здійснюється державними підприємствами-учасниками ДК«Укрторф».

Довідково:

**Видобуток торфу
державними підприємствами-учасниками Концерну впродовж 2015-2020 років**

№ п/п	Державне підприємство	Видобуток торфу (тис. тонн)				Виробництво торфобрикетів (тис. тонн)			
		2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік
1	ДК “Укрторф”	515,9	522,5	500,6	290,5	254	259,1	234,7	144,9
2	ДП “Волиньторф”	236,9	237,9	227,1	111,2	132,9	135,7	119,6	57,5
3	ДП “Рівнеторф”	177,3	171,7	177	127,2	93,1	98,2	92,5	74,6
4	ДП “Житомирторф”	31,1	45,5	29,4	-	-	-	-	-
5	ДП “Чернігівторф”	70,6	67,4	67,1	52,1	28	25,2	22,6	12,8

(У 2016 році підприємствами ДК “Укрторф” було досягнуто найвищих показників з видобутку торфу за весь час існування Концерну (570 тис.тонн), а в 2017 році найвищий показник виробництва торфобрикетів за останні 10 років (255 тис. тонн).

Упродовж 2015 – 2020 років до бюджетів всіх рівнів підприємствами ДК “Укрторф” сплачено 366 мільйонів гривень та отримано чистого прибутку близько 32 мільйонів гривень, незважаючи на значний розмір відрахувань до Державного бюджету частини чистого прибутку (доходу) державними унітарними підприємствами та їх об’єднаннями - 90%.

Середня заробітна плата на підприємствах в 2020 році становила:

ДП “Волиньторф” – 8 368 тис. грн.;

ДП “Рівнеторф” – 15 179 тис. грн.;

ДП “Житомирторф” – 7 790 тис. грн.;

ДП “Чернігівторф” – 6 117 тис. грн..

Варто зазначити, що за останні 5 років Державний концерн “Укрторф” є прибутковим, незважаючи на відсутність державної підтримки з 2012 року).

У 2019 році Міністерством енергетики та захисту довкілля України передано підприємства-учасники Концерну до управління Фонду державного майна України (щодо включення підприємств, які знаходилися в управлінні Міністерства, до переліку об’єктів приватизації у 2020 році). 03 березня 2020 року на засіданні Кабінету Міністрів України прийнято розпорядження №195–р “Про передачу єдиних майнових комплексів державних підприємств до сфери управління ФДМУ”.

Зазначені Підприємства тривалий час перебували поза належною увагою уповноваженого органу управління – Міністерства енергетики та вугільної промисловості України, яке не вживало жодних дієвих заходів для вирішення їх нагальних виробничих та фінансових проблем. Натомість Підприємства самотужки та за підтримки Державного концерну «Укрторф», протягом 2014-

2020 років, демонстрували прибуткову діяльність виконуючи відповідні виробничі та фінансові плани.

Основною продукцією Підприємств є торфобрикет та інша торфопродукція, споживачами якої є соціальні установи (школи, будинки культури, дошкільні заклади, бібліотеки та ін.) депресивних регіонів та їх населення, переважно із низьким рівнем доходу. На балансі Підприємств перебуває соціальна та комунальна інфраструктура невеликих міст та селищ, поруч із якими вони розташовані, Підприємства є чи не найбільшими працедавцями в населених пунктах та районах, а податки, що сплачуються ними та їх працівниками, є дуже значущими для бюджетів відповідних територіальних громад.

Довідково:

В умовах сучасного дефіциту вугілля та значного зростання ціни на природний газ (від спалювання 2 тонн брикетів, ціна за які на торфонідприємствах Концерну становить 3000 грн., отримується кількість теплової енергії еквівалентна спалюванню 1 тис. куб. газу, вартість якого на ринку України – 15 000 грн.), розвиток торфовидобування розглядається одним з напрямів розв'язання енергетичної кризи в Україні.

Згідно обласних програм, в закладах бюджетної сфери Рівненської та Волинської областей проведена значна робота по заміні котлів для використання їх під місцеве паливо – торфобрикет, які орієнтовані на цей вид палива та економлять бюджетні кошти за рахунок не високої вартості напівбрикетів/брикетів торф'яних в порівнянні з іншими видами палива, що дає змогу економити кошти місцевих бюджетів на зменшенні споживання природного газу та одночасно належно забезпечувати об'єкти теплом. В той самий час зекономлені кошти можуть бути використані на енергозберігаючі заходи. Саме цей вид палива споживають 75 % бюджетних установ областей.

Виробнича діяльність Підприємств спрямовується також на забезпечення протипожежного захисту експлуатуємих осушених родовищ торфу, а наявна спеціальна торфодобувна техніка дозволяє здійснювати гасіння пожеж на торфовищах, які розташовані у болотній місцевості. Рациональне використання протипожежного потенціалу Підприємств забезпечує мінімізацію витрат державних коштів на ліквідацію лісових пожеж, які щорічно виникають у наслідок самозаймання торфу осушених родовищ та мають значні негативні економічні та екологічні наслідки.

Приватизація цих Підприємств може призвести до значного скорочення кількості працюючих, зниження заробітної плати працівників, зменшення фінансових надходжень до бюджетів всіх рівнів, погіршення ситуації на ринку праці, зростання витрат місцевих бюджетів на опалення об'єктів соціальної інфраструктури, а у випадку «Житомирторф» та «Чернігівторф» - повного припинення діяльності підприємства (підприємства є приватизаційно непривабливими через наявність значної податкової заборгованості).

З моменту передачі підприємств-учасників Концерну до сфери управління Фонду державного майна України, на адресу ДК «Укрторф» постійно надходять звернення їх трудових колективів про стурбованість негативними наслідками прийнятих рішень про приватизацію (падіння обсягів виробництва,

зменшення кількості робочих місць, надходжень податків до місцевих бюджетів, тощо).

Доцільність приватизації цих підприємств неодноразово розглядалась Спеціальною контрольною комісією Верховної Ради України з питань приватизації VIII скликання. За результатами розгляду констатувалась недоцільність проведення приватизації за невирішеності проблем користування надрами та відведення земель торфовищ. Саме ці проблеми і на зараз залишаються нерозв'язаними через складність процедури внесення змін до відповідних законодавчих актів, є головними чинниками неможливості проведення ефективної приватизації державного сектору торфодобувної галузі та її поступової деградації.

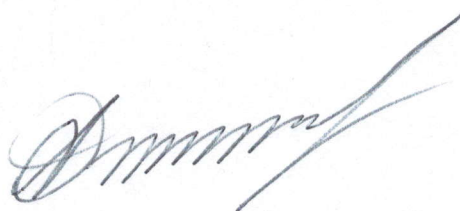
На виконання доручень Прем'єр-міністра України Дениса ШМИГАЛЯ (від 08.12.2020 №47212/3/1-20, від 28.01.2021 №47212/5/1-20 та від 11.03.2021 №47212/7/1-20) 24.03.2021 було проведено міжвідомчу нараду за участі представників Міненерго, ФДМУ, Мінфіну, Мінекономіки, Мінюсту України. За підсумками наради вирішено підтримати пропозицію про доцільність корпоратизації торфодобувних підприємств шляхом створення на їх базі акціонерного товариства зі 100% державною часткою, що дозволить вивести державний сектор торфодобувної галузі з кризового становища, відновити та збільшити обсяги виробництва, забезпечити зростання рівня його капіталізації. Однак зазначене питання, на сьогодні, залишається не вирішеним, що загрожує остаточною руйнацією вітчизняному промисловому торфодобуванню та сприяє насиченню внутрішнього ринку імпортною торфопродукцією.

Враховуючи позиції обласних і районних рад, трудових колективів підприємств та звертаючи увагу на вищезазначене, просимо Вас втрутитись у ситуацію щодо: сучасного стану торфодобувної галузі; необхідності залишення діючих торфодобувних підприємств-учасників Державного Концерну «Укрторф» у державній власності, як таких, що мають стратегічне значення для соціальної інфраструктури та економіки Рівненської, Волинської, Житомирської, Чернігівської та інших областей; можливої доцільності прийняття рішення про передавання підприємств-учасників Державного Концерну «Укрторф» до комунальної власності відповідних областей чи територіальних громад.

За результатами розгляду звернення розраховуємо на Вашу підтримку в організації проведення спільної наради із зазначених проблемних питань торфодобувної галузі (за у часті Міненерго, Міндовкілля, Держгеонадра, Держгеокадастр України та інших зацікавлених сторін) з метою недопущення її руйнування, відновлення ефективної діяльності та розвитку.

З повагою

Генеральний директор

Андрій Озерчук